

Factsheet kruiden in grasland – einde aan de drachtwoestijn

Steeds meer veehouders zaaien kruiden in of stimuleren de kruiden in het grasland ten behoeve van het weidevogelbeheer. Kruidenrijkgrasland trekt namelijk insecten aan, die dienen als voedsel voor de weidevogels en met name hun jongen. Bij het aanleggen van kruidenranden is het ook goed om rekening te houden met de bijen. In deze factsheet antwoord op de volgende vragen:

- Welke kruiden zijn geschikt voor bijen?
- Hoe houd ik kruiden in mijn grasland?
- Wat is het nut (of mogelijke schade) van kruiden die spontaan opkomen?

Welke kruiden zijn geschikt?

Composieten, schermbloemen, kruisbloemen, vlinderbloemen en lipbloemen zijn voorbeelden van belangrijke plantenfamilieën voor de bijen. En ook braam, centaurie, knoopkruid, klaver, klokjes, paardenbloem, rolklaver, slangenkruid, wilg en zandblauwtje zijn belangrijk voor bijen.

In een gebied met weinig drachtplanten en weinig diversiteit aan drachtplanten kan sprake zijn van concurrentie tussen de honingbijen van de imker en sommige wilde bijen. In een drachtrijk gebied met veel en vooral veel verschillende drachtplanten zal deze concurrentie naar alle waarschijnlijkheid veel minder optreden. Het is dus van belang om de drachtgebieden te vergroten, waarbij de nadruk ligt op de **diversiteit** van de drachtplanten.

Hoe houd ik kruiden in mijn grasland?

Kruiden gedijen over het algemeen bij extensief beheer. Dus niet te veel bemesten en niet te intensief maaien of beweiden. Daarnaast speelt de vochtuithouding van een perceel een belangrijke rol, op natte percelen gedijen kruiden over het algemeen beter dan op drogere percelen. Het praktijknetwerk [‘natuurlijk’ kruidenrijk grasland voor de veehouderij](#) houdt zich onder andere bezig met de ontwikkeling en het beheer van kruidenrijke weiden. Bemesting en gebruik (maai- en beweidingsregime) zijn daarbij belangrijke aandachtspunten, zodat gewenste plantensoorten zich ook in substantiële aantallen in de weiden kunnen handhaven. Twee graslandtypen, te weten de **Glanshaverhoilanden** en de **Kamgrasweiden** bieden het meeste perspectief om te ontwikkelen tot kruidenrijk grasland. Dit zijn natuurlijke graslanden met inheemse graslandplanten die uit oogpunt van voederwaarde en diergezondheid (mineralen, spoorelementen en inhoudsstoffen) waardevol zijn. Ze zijn goed inpasbaar in de grondgebonden veehouderij en realiseerbaar op verschillende grondsoorten met regionale verschillen, bijv. veldgerst op klei of veldbeemd op droog zand en leveren goed inpasbaar ruwvoer op. Een alternatief voor het ontwikkelen van deze graslandtypen is de herintroductie van soorten met zaad.

Door het oogsten en uitspreiden van zadenrijk maaisel of door het oogsten, dorsen en inzaaien van inheems zaad uit nabij gelegen soortenrijke graslanden wordt de ontwikkeling

van kruidenrijk grasland versneld. (Zaaizaad hoeveelheid: 20 kg per ha; Zaaitijdstip: bij voorkeur in het najaar)

Tips voor de ontwikkeling van kruidenrijk grasland*

Bemesting:

- Positieve effecten van bekalking
- PK-bemesting (incl. N-binding door vlinderbloemigen)
- N-bemesting ca. 50 kg na eerste snede, voorkeur voor dierlijke mest
- Instandhoudingsbemesting voor dit type grasland is essentieel, met name op zandgrond bestaat het risico op van vervilting van de zode

Beheer: 1e snede maaien (bloei/zaadvorming; ook aantrekkelijk voor weidevogels), daarna beweiden. Voorkom open zode (dus geen bemesting voor 1e snede), na de maaisnede dus beweiden: de gevarieerde samenstelling bevat soorten die snel open ruimte innemen; het herstelvermogen is groot. Een open zode bestaat er een risico op probleemkruiden, deze kunnen het beste direct pleksgewijs bestreden worden, want volveldse bestrijding is niet mogelijk.

Voederwinning: afzonderlijke balen; hooien; bij voordroogkuil: het gras niet te droog laten worden, kort snijden, anders slecht vast te rijden en schimmel bij lage voersnelheid.

De ideale samenstelling:

- 50-70% grassen: ruwvoerkwaliteit
- 10-30% vlinderbloemigen: N-binding, ruwvoerkwaliteit en –opname
- 10-20% kruiden - voederkruiden: mineralen, gezondheidsaspecten

Van belang is dat 'onkruiden' niet gaan domineren.

Nut en schade van spontaan opkomende kruiden

Kruiden die spontaan opkomen, passen over het algemeen bij de grondsoort en de omgeving waar ze groeien. Kruiden trekken altijd insecten aan en zijn daarmee nuttig voor de biodiversiteit. Ook voor het vee kunnen kruiden zeker nuttig zijn, zie ook de factsheet kruiden in grasland – gezondheidsvoordeel voor vee.

Er zijn kruiden die giftig zijn, maar die komen in de Nederlandse weiden nagenoeg niet voor. Met name Vingerhoedskruid en Jacobs kruiskruid worden genoemd als giftige kruiden die je beter kunt vermijden.

** **Bron: presentatie Beheer, productie en gebruik van Hein Korevaar en Rob Geerts) gehouden tijdens de themadag 'Grasland, goed gekruid is beter!' die op woensdag 14 november georganiseerd werd door het Praktijknetwerk 'Natuurlijk' kruidenrijk gras voor de veehouderij in samenwerking met de Nederlandse Vereniging voor Weide- en Voederbouw (www.nvww.nl). Alle presentaties zijn [hier](#) te downloaden.***

© juli 2013, www.bijenkennisnet.nl

Deze factsheet is samengesteld in het kader van het netwerk bij en veehouderij en is onderdeel van een serie factsheets die is verschenen over actuele onderwerpen rond bijen.

Bijenkennisnet

Boeren en imkers werken samen in het project Bijenkennisnet. Zij wisselen kennis uit over bijen en de boerenpraktijk tijdens informatie- en verdiepingsbijeenkomsten. Ook op het digitale netwerk bijenkennisnet.nl wordt informatie ontsloten. Bijenkennisnet is een project van: NBV, LTO Noord, ZLTO en LLTB en wordt financieel mogelijk gemaakt door het ministerie van EZ, LTO Noord (Fondsen), ZLTO en LLTB.

